

«QUIN ERA EL MÈTODE I EL PROGRAMA DE L'ESCOLA PITAGÒRICA, I QUANT DE TEMPS ERA OBLIGATORI MANTENIR-SE CALLAT PER APRENDRE»

AULUS GEL·LI, *NITS ÀTIQUES*, I.9

Diuen que el programa i el sistema de Pitàgoras i, en conseqüència, de la seva escola i dels seus seguidors, va ser, pel que fa a la rebuda i a la instrucció dels nous deixebles de la manera següent: ell, ja de bon principi, fisonomitava els joves que s'havien presentat per aprendre. Aquesta paraula grega significa intentar esbrinar els costums i el caràcter dels homes a partir d'una certa connexió entre el caràcter i l'expressió del rostre, el posat i la complexió de tot el cos.

Aleshores Pitàgoras manava que aquell que, després de ser explorat per ell, havia estat considerat apte, fos acceptat de seguida a l'escola i que callés durant un període determinat de temps; la durada del silenci no era la mateixa per a tots, sinó l'adequada per a cadascú segons la seva capacitat i la seva agudeses d'enginy. El qui estava callat, però, escoltava el que deien els altres i no preguntava res encara que no ho entengués tot; tampoc no li estava permès comentar el que havia escoltat. Tots havien d'estar callats dos anys com a mínim. Aquests, durant el període en què estaven callats eren anomenats "els que han d'escoltar".

Quan havien après a callar i a escoltar, que són les dues coses més difícils, i ja començaven a ser experts a callar, fet que en grec rebia el nom de "discreció", aleshores obtenien permès per parlar, per preguntar, per escriure el que havien sentit i per expressar el que ells mateixos pensaven; durant aquest temps eren anomenats "matemàtics", a causa del tipus de disciplines que ja havien començat a aprendre i a practicar – ja que els grecs antics anomenaven "matemàtiques" la geometria, la gnomònica,¹ la música i també altres disciplines més elevades; però la gent anomena "matemàtics" aquells que cal anomenar "caldeus" pel nom de la seva nació.²

Finalment, proveïts dels coneixements en ciències abstractes, procedien a observar els fenòmens de l'univers i els principis de la naturalesa i aleshores eren anomenats "físics".

¹ Disciplina que servia per determinar l'altura i l'orientació del sol, que era utilitzada per construir rellotges de sol.

² Els caldeus eren un poble famós pel coneixement de l'astrologia.

Un dia que el nostre cèlebre Taure havia explicat tot això sobre Pitàgoras, va dir: “Però, ara, aqueixos que acudeixen als filòsofs d’improvís amb els peus bruts³, no en tenen prou de ser incapaços de percebre, estranys a les Muses i ignorants en geometria, sinó que, a més, marquen ells el mètode amb el qual volen aprendre a filosofar. N’hi ha que diuen: “ensenya’m primer això”; d’altres fins i tot diuen: “vull aprendre això i no allò”; uns es decideixen a començar pel *Simposi* de Plató a causa de l’orgia d’Alcibiades, d’altres pel Fedre, a causa del discurs de Lísies. “Fins i tot, oh Júpiter!, n’hi ha – diu – que demanen llegir Plató, no per millorar la seva vida, sinó per corregir la seva expressió i el seu estil, i no per fer-lo més clar, sinó més enrevessat”. També solia dir això quan comparava els nous seguidors dels filòsofs amb els antics pitagòrics.

Però tampoc no s’ha de passar per alt que tots, tan aviat com eren rebuts per Pitàgoras en aquell sistema d’estudi, donaven a la comunitat les possessions i els diners que tenien i així es formava una societat indissoluble, com va ser aquell sistema antic de consorci que en termes jurídics s’anomena “béns indivisibles”.

Traducció i notes d’Albert Andrade i Bàrbara Matas.

Edicions de la Magrana: Barcelona, 1997, pp. 31-33.

Reproducció per a ús escolar.

³ Expressió equivalent a “sense preparació”.